

Jevgeni Ossinovski
Jüri Ratas
Margus Tsahkna

11.11.2016 nr 17

Austatud koostööpartnerid

Esitame mõned ettepanekud kaalumiseks uues valitsusleppes. Oma sõnavõttudes olete rõhutanud püüet avatuma valitsemise poole, see on aga võimalik just kodanikke ja nende ühendusi võimestades ning koostöötavasid võimu ja vabakonna vahel parandades. Me ettepanekud lähtuvadki vajadustest parandusteks kahel suunal: esiteks on vaja muuta tagurlikke valitsemisharjumusi, mis vabakonda kui partnerit riigile ei väärista (katuseraha, hasartmängumaks, ebaühtlased kaasamis- ja koostööpraktikad), teiseks kasutada ühiskonna arenguks targemalt kodanikualgatuses olevat potentsiaali sotsiaalse innovatsiooni ja sotsiaalse ettevõtluse jõustamise ning annetuskultuuri edendamiseks.

1. **Kujundada selgem kaasamist ning osalemist soodustav poliitika.** Arendada edasi osalusmudeleid, - vorme ja -võimalusi, sh e-osalemist, ja seda nii kohalikes omavalitsustes, valitsusasutustes kui ka Riigikogus. Kaasava ja avatud valitsemise põhimõtete järgimist ning kogukondade võimestamist peavad silmas pidama riigi- ja haldusreform.
2. **Avada kodanikualgatusete sotsiaalse innovatsiooni potentsiaal.** Kujundada sotsiaalsetele ettevõtetele terviklik ja järjepidev tugistruktuur inkubaatoritest ja kiirenditest koos investeeringutoetusega ning tagada selge õiguskeskkond. Algatada programm, mis kannaks sotsiaalsesse ettevõtlusse üle Eesti tehnoloogilise innovatsiooni kogemusi. Avada ettevõtluse tugimeetmed ka sotsiaalsetele ettevõtetele, kui saavutatakse äriühingutega samad eesmärgid (nt töökohad, eksport, regionaalareng). Tekitada riigihangete abil enam ühiskondlikku kasu (nt katsetades hangete reserveerimist pakkujatele, kes loovad lisaväärtust tööturul vähemate võimalustega inimeste palkamisega).
3. Iseäranis sotsiaal-, tervishoiu- ja haridusvaldkondades **suurendada teenuste mahtu, kvaliteeti ja mitmekesisust vabühenduste kaasamise kaudu.** Parandada teenuste delegerijate oskusi ning suurendada teenuseid osutavate vabühenduste võimekust lõppkasusaajaid kaasavate teenuste koosloome programmidega. Looa kriteeriumid teenuste üleandmiseks ja teenusstandardid, kus need puuduvad. Hanketingimustes tagada lepingute piisav pikkus töö järjepidevuse ja teenuse eesmärgini jõudmise nimel, samuti tagada lisaks otseste kulude katmisele ka ressursid investeeringuteks (mida üksikute hangete eelarved ei võimalda), teenuse osutajate organisatsioonilise võimekuse toetamiseks ja teenuste mõju hindamiseks ning arendamiseks.
4. **Ergutada eraraha kaasamist ühiskonna-asjadesse maksupoliitikaga, mis motiveeriks rohkem annetama nii eraisikuid kui ka ettevõtjaid.** Eristada annetused teistest tulumaksutagastustest ning suurendada maksuvabade annetuste piirmäärasid.
5. **Kasvatada investeeringuid vabühenduste arengusse ning muuta rahastamine riigieelarvest eesmärgipärasemaks.** Tagada Kodanikuühiskonna Sihtkapitalile loomulik eelarvekasv. Suurendamiseks olemasolevate toetuste tõhusust ja mõju tuleb korraldada läbipaistvamalt ja sihipäraselt projekti- ja tegevustoetuste jagamist ministeeriumides; lõpetada valdkonnapoliitikaist irduvad toetused hasartmängumaksu nõukogu ning katuseraha kaudu.
6. **Sõlmida valdkonnapoliitika elluviimiseks strateegiliste partneritega vabakonnast mitmeaastased lepingud,** mis ei oleks vaid toetus, vaid kirjeldaks läbimõeldud koostööd, mis läbiräägitud ootuste ja kokkulepete korral annab parema poliitika ja tugevamad partnerid. Viimased on riigile pikaajalisemalt kasulikud neist, kes kulutavad aega ja inimesi ühekordseteks projektideks/kampaaniateks.

Me ootuseks on ka, et kodanikuühiskonna tugevdamine saab uue valitsuse töökorralduses rohkem tähelepanu, valdkondadeülelset uue kvaliteedi taotlus nõuab kindlasti senisest teadlikumat ja jõulisemat eestvedamist.

Jõudu ja tarku otsuseid soovides

Maris Jõgeva
vabühenduste liidu juhataja